

GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŪ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IEȘE ÎN FIECARE ȚI.

Pe un ū an ū 12 flor., pe șese lunī 6 flor., pe trei lunī 3 flor.
România și străinătate:
Pe an ū 36 fr., pe șese lunī 18 fr., pe trei lunī 9 franci.

ANULŪ XLVII.

SĒ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNCIURILE:

Ō seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare
Scrisori nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 165.

Luni, Marți 11 (23) Septembrie

1884.

Brașovŭ în 10 (22) Septembrie.

Măsurī excepționale în Ungaria și Transilvania, stare de asediu în Croația...

Eatā unde ne-a adusŭ înțelepținea politicilorŭ unguři, începēndŭ dela „marele“ și „liberalulŭ“ Deak Ferencz pānā la Tisza Kalman, celŭ ce s'a bāgatŭ acum în serviciulŭ reacțiunei.

Spre a dobēndī unŭ miserabilŭ rezultatŭ ca acesta, n'arŭ fi fostŭ de lipsā atātea lupte și atāta cheltuiālā, cātā s'a făcutŭ în ȳra așā ȳisā constituționalā de doue-ȳeci și trei de anī încōce!

Maghiarii nu trebuiā sē facā alta decātŭ sē rōge pe rēposatulŭ Bach, șefulŭ cabinetului din timpulŭ absolutismului nemțescŭ, ca sē facā a se introduce pentru partea de dincōce de Laita limba maghiarā în administrația statului și ar fi avutŭ fārā de nici o greutate ceea ce pare a formā aȳi obiectulŭ aspirațiunilorŭ d-lui Tisza: absolutismulŭ tradusŭ pe unguresce. Cāci, decā e vorba de introducerea absolutismului și decā Ungaria nu pōte fi independentā și prin urmare nu pōte avē unŭ guvernŭ independentŭ, puținŭ importā cine suntŭ ministrii, de suntŭ Nemți ori Maghiari, de sunt instrumente directe sēu indirecte ale reacțiunei.

Frasele bombastice ale șoviniștilorŭ despre marea misiune a maghiarismului și despre suprema necesitate de a apērā interesele lui chiar și cu mijlōce reacțiunare, vorŭ mai avē trecere cātva timpŭ, pānā ce vorŭ mai fi banī de cheltuiēlā și pānā ce se va mai putē face politicā mare pe conta biețilorŭ contribuabili, cari abia mai potŭ suportā sarcinele ce li se impunŭ. Curēndŭ însē capetele înfierbēntate de pasiunile ōrbe naționale se vorŭ lovī de pāreții durei realitāții, și atunci?

Atunci și Maghiarii trebuie sē vinā la vorba nōstrā și sē recunōscā, cā totŭ ce s'a ziditŭ în cursŭ de doueȳeci de anī s'a ziditŭ pe nisipŭ și cā ōmenii lorŭ de statŭ n'au înțelesŭ timpulŭ și nu și-au datŭ contŭ de adevēratele trebuințe ale poporului maghiarŭ, cāci în locŭ sē-lŭ facā liberŭ, mulțumitŭ și iubitŭ de națiunile ce-lŭ încungiurā, l'au impinsŭ în brațele unei reacțiuni, care va sleī tōte puterile lui bune și-lŭ va face chiar incapabilŭ de a mai jucā în viitorŭ unŭ rolŭ independentŭ.

Astāȳi încă potŭ fi aplaudate cuvinte ca cele rostite de fratele ministrului-președinte, grofulŭ dela Seghedinŭ, care ȳise cā mai bine preferā absolutismulŭ maghiarŭ, decātŭ nisce instituțiunī liberale, cari impede cā maghiarisarea. Las' sē vinā numai acestŭ absolutismŭ și apoi vomŭ vorbi de sigurŭ altfelŭ.

Deocamdatā suntemŭ numai la începutulŭ reacțiunei și deja vedemŭ, cā situațiunea interiorā a statului ungarŭ devine fōrte amenințātōre.

Pentru momentŭ celŭ mai mare pericolŭ flŭ amenințā din partea Croației. Celŭ ce a privitŭ cu atențiune mersulŭ evenemintelorŭ în acēstā micā țērā de unŭ timpŭ încōce, a trebuitŭ se observe, cā aici se lucrēzā ceva pe dedesuptŭ și cā sē așēdā o minā, care nu se scie încă în ce parte va explodā.

Decā Maghiarii sciu se fie fanatici, atunci Croații le-au doveditŭ cā potŭ se fie și mai fanatici decātŭ ei. Diferența este numai în scopŭ și i-amŭ crede pe Croații pōte prē într'o ure hiā, decā amŭ admite, cā agitațiunile lorŭ cele mai

nouē nu urmārescŭ unŭ scopŭ anumitŭ și cā ele nu se facŭ cu ōrecare sistemā, dupā unŭ planŭ înainte croitŭ.

Planulŭ sē pare cā este făcutŭ în oficina acelora, cari lucrēzā în ascunsŭ pentru restabilirea unitāții monarhiei. Aceștia, se ȳice, ar fi gāsitŭ în Croația punctulŭ archimedicŭ, cu ajutorulŭ cārui sperēzā a scōte cu totulŭ din țȳține dualismulŭ...

Se asigurā cā scopulŭ Starcevicianilorŭ, cari provōcā mereu scandaluri cu intențiune, ar fi de a face imposibilā alegerea de deputați croați pentru dieta maghiarā. Astfelŭ parlamentulŭ din Pesta ar devenī trunchiatŭ și guvernulŭ ungurescŭ și-ar perde unŭ raȳimŭ puternicŭ celŭ avea în deputații croați.

Vomŭ vedē în curēndŭ decā aceste presupuneri sunt basate sēu nu. Deocamdatā s'a introdusŭ starea de asediu micā în Agram și alte orașe croate și de aici pānā la absolutismulŭ formalŭ este numai unŭ pasŭ.

SCRIRI TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ „Gaz. Trans.“)

Agram, 20 Septemvre. — Resultatulŭ generalŭ alŭ alegerilorŭ este următorulŭ: partida naționalā 69 cu cei fārā partidā 72 voturi, prin urmare are o majoritate de douē treimi.

Clușiu, 20 Septemvre. — Imormēntarea episcopului Péter Nagy a fostŭ imposantā. Au luatŭ parte la ea reprezentanții tuturorŭ comunelorŭ bisericesci ardelenē, autoritāțile, corporațiunile, institutele de învățāmētŭ, reuniunile, aristocrația, episcopii reformați unguři, avēndŭ în frunte pe d. Révész, care ținŭ unŭ pētrunȳetorŭ discursŭ funebru.

Viena, 20 Septemvre. — Regele Grecilorŭ primī pe Kalnoky în audiență, care ținŭ o ōrā. — Bancherulŭ Redlich a fostŭ condamnatŭ la închisōrea grea pe șese anī.

Insbruck, 20 Septemvre. — Erī la șese ōre sēra s'a datŭ unŭ prānȳŭ alŭ Curții, cu care ocaziune Maiestatea Sa vorbi cu toți cāȳi au luatŭ parte. Dupā 8 ōre a fostŭ unŭ imposantŭ conductŭ cu facile, cu mai multe musicī militare, înainte palatului. Maiestatea Sa apārŭ în balconŭ, unde fŭ salutatŭ cu strigāte entusiaste de „Sē trāiascā!“ În acelașŭ tim ŭ se înălțārā mii de rachete, se aprinserā pe dēlurile din apropiere focuri de bucuriā. Strālucitele artificii reprezentau corōna împērātēscā cu inițialele împēraturii și cu rōtele din flancŭ ale vagonului. Iluminarea oferea unŭ aspectŭ mārēțŭ.

Bregēnța, 21 Septembrie. — Pe tōtā linia călei ferate Arlberg a fostŭ salutatŭ cu entusiasmŭ primulŭ trenŭ, în care se aflā Maiestatea Sa împēraturulŭ, care a mersŭ sē asiste la deschiderea acestei linie. Stațiunile tōte erau pomposŭ decorate. Pretutindenī se aflā mulțime de poporŭ, autoritāțile civile și militare, veteranii și reuniunile vēnătorilorŭ, copiii dela scōle. Trenulŭ care a fostŭ primitŭ cu pușcături din piușōre, intrā la 11 ōre și 25 minute în tunelulŭ Arlberg. Pe sub tunelŭ trenulŭ a mersŭ 20 de minute. A sositŭ în Bregēnța la 5 ōre d. a. Aici primire strālucitā. Maiestatea Sa rēspunse grațiosŭ la vorbirile de întēmpinare ale cāpitanului țērii și ale primarului. Sēra ilumināțiune strālucitā și focŭ de artificie. Maiestatea Sa a încunjuratŭ pe vaporulŭ Habsburg laculŭ Constanța.

Bregēnța, 21 Septemvre. — Aȳi înainte de amēȳi Maiestatea Sa suindu-se în vaporulŭ „Habsburg“ a făcutŭ o visitā marelui duce de Baden pe insula Mainau, unde a petrecutŭ douē ōre și a dejunatŭ, apoi a vizitatŭ familia regalā

Wurtembergesā în Friedrichshafen și de aici s'a dusŭ la villa prințului Ludovicŭ de Bavaria lângā Lindau. Pretutindenī Maiestatea Sa a fostŭ primitŭ de cātrā marea mulțime cu aclamațiunī simpatice. Timpulŭ erā fōrte frumosŭ. Dupā ōrele 5 se întōrse Maiestatea Sa pe vaporulŭ Habsburg la Bregēnța. Maiestatea Sa împārți multe decoarațiunī. La ōrele 6 a fostŭ prānȳŭ. La ōrele 8 1/2 M. Sa plecā pe linia Arlberg.

Agram, 22 Septemvre. — În urma esceselorŭ de alaltaeri primarulŭ orașului a proclamatŭ mica stare de asediu. Copiilorŭ, învețācelorŭ și lucrătorilorŭ le este interȳisŭ de a umblā pe strade dupā 8 ōre sēra. Porțile caselorŭ trebuie sē fie închise la ōrele 8 sēra, birturile și ospētārile la ōrele 11 și cafenelele la mēȳā-nōpte. Intrunirile mai multorŭ persōne la unŭ locŭ și cāntārile sgomotōse în timpŭ de nōpte suntŭ oprite. Pentru Segnia (Zengg) totŭ din acelașŭ incidentŭ a fostŭ instituitŭ unŭ comisarŭ guvernialŭ, primarulŭ a fostŭ destituitŭ și s'a trāmisŭ acolo trupe.

CRONICA ȳILEI.

Māne începŭ în Pesta conferințele ministrilorŭ comuni Kalnoky, Bylandt-Rheidt și Kallay împreunā cu referenții lorŭ speciali, cu ministrulŭ președinte Taaffe și celŭ de finanțe Dunajewsky. Conferențiarī vorŭ stabili proiectulŭ de bugetŭ comunŭ pentru anulŭ viitorŭ. Desbaterile vorŭ ținē vr'o trei-patru ȳile și se vorŭ încheiā cu unŭ consiliu de ministri sub președintā Maiestāții Sale. Dupā ce se va stabili acestŭ proiectŭ, va venī la rēndŭ proiectulŭ bugetului statului ungarŭ.

Se vorbește cā reforma camerei magnațilorŭ va fi întâiulŭ obiectŭ principalŭ, ce se va desbate în dietā. Proiectulŭ de reformā se va presentā camerei deputațilorŭ cu acelașŭ textŭ, precum a fostŭ lucratŭ în primāvēra anului trecutŭ de ministrulŭ președinte. Camera magnațilorŭ va incepe a funcționā în noua sa formā, decā acēstā se va esecutā, la începutulŭ sesiunei a doua a acestei diete.

„Journal des Débats“ a publicatŭ unŭ raportŭ despre o visitā ce d. Montferrier a făcutŭ o ministrulŭ comunŭ de finanțe alŭ Austro-Ungariei, d-lui Kallay. Intre altele ȳice, cā venindŭ vorba despre pretențiunile Sērbilorŭ asupra provinciilorŭ anexate Bosnia și Erzegovina, d. Kallay a datŭ redactorului ȳiarului francezŭ a înțelegere, cā amiciția Austro-Ungariei pentru regele Milan nu va merge nici odatā așā de departe, ca sē'i dāruiascā acele provincii. Mai departe comunicā d. Montferrier, cā d. Kallay e ministrulŭ afacerilorŭ esterne ale Orientului, cā elŭ cunōsce bine țēra și ōmenii, cu tōte cā antagonismulŭ ce esistā între Austro-Ungaria și Rusia nu atārā de voința guvernelorŭ.

DIN CROAȳIA.

Alegerile pentru dieta croatā s'au terminatŭ și fōia oficialā anunțā deja convocarea dietei croate pe ȳiaua de 30 Septemvre. Partida guvernamentalā se laudā, cā va avē în dieta viitorē o majoritate de douē din trei părți. Starcevicianii de altā parte se bucurā cā au cāștigatŭ șēpte mandate nouē și limbajulŭ foilorŭ acestei partide este pe ȳi ce merge totŭ mai vehementŭ. ȳiarulŭ starcevicianŭ „Sloboda“ a scrisŭ unŭ articolŭ atātŭ de inverșunatŭ, încātŭ redactorulŭ lui Kraiaci a fostŭ arestatŭ pe basa unui paragrafŭ din lege, 166 lit. 7, pentru cā autoritāțile se temŭ cā fiindŭ lāsātŭ pe piciorŭ liberŭ va scrie ēnsuși totŭ așā de inverșunatŭ.

Nu mai ca o urmare a victoriei ce au dobēnditŭ o Starcevicenii în mai multe cercuri este a se considerā mērea iritațiune ce domnesce în țērā și care se manifestā acum dupā alegeri prin totŭ felulŭ de escesse. În Agram cetățenii și amployații, cari au votatŭ pentru guvernŭ au fostŭ insultați și li s'au spartŭ ferestrele a la Clușiu. Pa-

trule militare traversază Țiua și noaptea stradele spre a susține ordinea.

În orașul Zengg (portul la marea adriatică) esecese la luat un caracter foarte serios. Aici cei ce au votat pentru candidatul guvernului sunt foarte amenințați și maltratați. În Țiua mare li se atacă cu petri locuințele și li se sparge și strică totul. Cete de demonștrări alergă pe strade după omenii guvernului strigându: »La spânzurătoare cu Maghiaronii, să-i băgăm în țepă!» De prin sate vin sciri, că și țeranii fac asemenea esecese.

În noaptea de 19 spre 20 Septemvre plebea din Zengg a spart ferestrele dela perceptorul, apoi ferestrele locuitorului de acolo Radici și ale protopopului Prica strigându mereu: »Jos cu Maghiaronii!»

LIMBA ROMÂNESCĂ CULTIVATĂ.

Dante tradus în românește 1)

(Traducțiunea unui articol apărut în »Revista Lumii Latine» din Iulie.)

II.

Dacă vorbele acestea allophile (de alt gen, de alt fel), ar fi pătruns într'un mod intim în limba românească, așa încât să fiă cunoscute și usitate de către Românii din toate provinciile, s'ar fi cvenit să le admitem în limba cultivată, și să nu căutăm astăzi să le înlocuim cu vorbe împrumutate din latină și din celelalte limbe romanice, sau termin compuși din rădăcini românești.

După cum limba engleză este constituită din elemente franceze și din elemente germanice, s'ar fi considerat astăzi limba românească ca un compus de elemente romanice, slave, turcesc și unguresc, și latinomanii ar fi fost constrinși să-și plececapul înaintea faptelor împlinite și să renunțe la orice pretensiuni de modificare a limbei.

Dar nu așa.

Vorbele luate din bulgăresce, din rusesce, din turcesce și din unguresce, nu există în toate sub-dialectele românești, deci există, n'au pretutinden aceiași semnificațiune.

Așa, masculul vacei este numit taur cam peste tot; îi dă buhai (polones buhaj în Moldova orientală). Ceea ce mai pretutinden se dă curte sau bătură (pentru că pământul e călcat de picioare, bătut), în Moldova se chiamă ogradă (vechia bulgărescă ogradă). În Țera Românească, ogradă semnifică grădina cu pomi.

În Muntenia, se dă asudare, și cam cu același sens se usită și vorba nădușire (derivată din vechea bulgărescă). În Moldova, nădușire însermăză a resuflă cu greu, a stufă.

Românii din diferitele provincii pot dar să se înțelgă între dâșii când se servă de vorbe romanice; se pricep cu greu când pun vorbe luate din limbă streine.

În Muntenia, în Transilvania și în Bănăt, nu s'ar pute pricepe chronicarii moldoveni din secolul trecut și operele lui Cantemir, decât cu ajutorul unui vocabular. De altă parte, cărțile scrise în Transilvania nu sunt ușor pricepute în Moldova.

Nu se cade să avem și de aci înainte un gergu (jargon) diferit în fie-care provincie locuită de Români. Se cuvine să tindem a formă o limbă cultivată, aceeași pretutinden, curățită de vorbe barbare bulgăresc, rusesc, turcesc și unguresc. Cât să se elimine mai ales vorbele al căroră equivalent românesc există într'una din provincii; și mai mult încă decât equivalentul acesta există mai pretutinden.

Așa, vorbele avută, avuția, fântână sunt cunoscute peste tot, la mază-nopte ca la mază-și. În România, au pătruns vorbe bulgăresc, cari esprimă aceleași idei: bogat, bogăția, isvor. Nu e nici o rațiune ca să admitem în limba cultivată, în limba comună tuturor Românilor, vorbe bulgăresc isvor, bogat, în detrimentul vorbelor romanice fântână, avută, vorbe pe cari toți Românii le cunosc.

Dela epoca lui Petru cel Mare, se introduseră în rusesce o mulțime de vorbe germane și chiar de vorbe franceze scâmbiate cu trecerea lor prin limba germană. Termenii aceștia pré păreu dispași, și la începutul secolului acestuia s'au pus Rușii se facă o adevărată vênătoare philologică, și au înlocuit mulți termeni străini prin vorbe formate grația fondului rusesc sau compuse din elemente împrumutate dela o altă limbă slavă.

Grecii au dat afară din limba lor cultivată o mulțime de vorbe turcesc și arnăuțesc.

Ne pare rău că nu putem cită titlul unei publicațiuni periodice în care am văzut, în 1875, o listă de vorbe românești ce se cerea a fi espulse din limba seculoră din Transilvania. Drept vorbind, vocabulele romanice nu erau la locul lor.

1). Divina Comedia, Infernul, traducțiune de dâna Maria P. Chițu, Craiova, 1883.

Tote Statele au dreptul se espulse pe străini vagabonzi sau rău-făcători. Și în limbistică se cuvine să se useze de dreptul acesta când presința vorbelor străine face ca limbajul unei regiuni să fi puțin înțeles în alelalte provincii locuite de aceeași națiune.

În Muntenia, Heliade a început a curăți și învâți limba românească într'un mod coordonat și sistematic. Vădă-se primele cinci cânturi ale lui Dante, două cânturi din Ariosto și unul din Tasso, traduse de el în versuri albe.

Admise traducătorului multe neologisme când fu vorba să trateze despre viața cavalerescă. Nu se puté însă fără acele vorbe noi, căci ele lipsu în limba noastră incultă, cum lipsu și în multe dialecte italiene.

Așa, de s'ar traduce Tasso în dialectul friulan (cel mai apropiat de noi, geografic), s'ar băgă multe neologisme pentru a desemna lucruri și idei, pentru cari lipsu vorbe în limba populară.

Apoi când Heliade a început a scrie, limba noastră, scoțându-i-se cuvintele bulgăresc introduse prin cărțile bisericesc, — nu eră cu mult mai avută de cât un dialect italian puțin cultivat.

Tasso n'a scris poema lui numai cu vorbe ce se aud în pescăria din Sorrento, locul său natal. A făcu usă de multe vorbe, cari nu se află în limbajul vulgular.

Nu putem nici noi traduce o poemă în limba ce se vorbește de precupeții Bucureștilor. Cu toate acestea mulți s'au plâș de vorbe ce Heliade a împrumutat din limba italiană.

Ținându cont de neologismele indispensabile, nu ne putem reține de a admira frumșea și avuția limbei românești, astfel cum a eșit din pna lui Heliade.

În Moldova, Săuleșu eră a făcut usă de o limbă curată, homogenă și frumoasă.

Transilvănenii luaseră același drum.

Se părea că intrășerăm într'o eră nouă, și că de aci înainte limba s'ar fi cultivată și curățită necurmat.

Erre!

Am fost constrinși să intrăm în lupte politice cumplite.

După cum la rășoi, nimeni nu mai are timp să se pieptene și să se imbrace curat și cu gust, asemenea în rășoiul de toate zilele, ce se făcea cu pna, nimeni nu mai îngrijea de limba în care se esprima. Fiă-care scria în subdialectul său.

Resultatul a fost că și astăzi vedem cărțile și diarele pline de vorbe bulgăresc, unguresc și turcesc ca soiu, vrajă, veste, dovadă, biruire, cinste, poruncire, ocrotire, în qadar, pugubă, scărbă, gândire, întovărășire, zăbavă, azvêlire, nărav, îndrăsnire, grozav, etc, pe când, pentru a esprime absolut aceleași idei, avem vorbe românești curate: fel, desbinare, scire, probă, învingere (usitat în al XVI secol, deja de către Coresi), omenia, dimândare (dialect românesc din mază-și), adăpostire, în deșert, pierdere, desgust, cugetare, înșoțire, întârziere, aruncare, iavêțu rău, cudețare, cumplit, etc.

Mare păcat că regatul româno-bulgar a dispărut: dar în fine instituțiunea aceasta a încetat de a essista de mai multe secole.

Astăzi când se scrie pentru națiunea românească, s'ar păre că unii publicisti scriu pentru Bulgari tot atât ca pentru Români. Ca cum, — ne mai având în Balcani dualismul politic de altă dată, — am voi să avem un dualism româno-bulgar limbistic.

Pentru curățirea și unificarea limbei, se mergem în urma Grecilor, Rușilor și Ungurilor, dar, în fine, se mergem!

Obedenaru.

SCRIRI MERUNTE.

În congresul bisericesc gr. or. au fost aleși la Brașov d. protopop Ion Petricu, la Făgăraș d. protosinghel și asesor consist. Dr. Ilarion Pușcaru, la Mediași d. asesor consist. Nicolae Cristea, la Sebeș d. protopop Ion Droc și la Deș d. protosinghel și secretar consist. Nicanor Frateș.

—0—

De câteva zile, spune »Voința Națională», se află în mijlocul nostru d. I. Gran, auditor de brigadă și șambelan al M. S. Regelui Svediei și Norvegiei, care este trimis de guvernul său să studieze codurile militare din diferitele țeri ale Europei. D. Gran cum a sosit în țera a fost alaltăer la Sinaia și a fost primit în audiență de M. S. Regele. D. Gran a studiat organizațiunea judiciară a armatelor din Rusia, Finlanda, Belgia, Țerile de jos, Franca și Anglia. Lună va părăși țera spre a se duce la Constantinopol. Ași d. Gran a asistat la ședința Consiliului de resbel de pe lângă corpul II. de armată, presidat de d. colonel Crușescu. D. ministru de rășoi a însărcinat pe d. maior Gher-

ghel, comisar regesc, să dea d-lui Gran toate informațiunile despre justiția noastră militară. Tote notele culuse de d. Gran se vor publica într'un volum, scris în limba franceză, din care prima parte a și apărut.

—0—

Într'o lucrare statistică, dă »Poșta», asupra numărului lojelor franc-masonice din lume, se constată că cele mai multe loji sunt în America și anume în Statele Unite (9884); din contră în Serbia e numai una, er în România sunt 11. — În total sunt vr'o 15,000 de loji, cu mai mult de 11 milioane de franc-masoni.

—0—

»Monitorul armatei» publică numirea succesorului tronului rusesc ca locotenent în regimentul 11 de Ulan și a marelui principe Sergiu ca șef-proprietar al regimentului 101 de infanterie.

—0—

Ministrul Tisza are de gând să separe pe viitor demnitatea de Judex Curiae de a presidiului tribunalului suprem.

—0—

La 17 (29) Septemvre se va întruni în Viena un congres al pescarilor, în scop d'a se regulă modul de pescuire sistematică pe toate riurile și cu deosebire pe Dunăre, de către toți riveranii acestui fluviu.

—0—

În guvernamentele Saratov și Casan a cădută zăpadă; asemenea în guvernamentul Orenburg au fost viore. Din cauza frigului și a ploilor au remas multe produse nesecerate.

—0—

Ni se scrie din Gurghiu, că se caută mereu vênatur, ca să se dea raporturi amănunțite archiducelui Rudolf, când va sosi acolo.

—0—

În Serajevo a apărut un diar săptămânal turcesc »Vatan» (patria), scos de notabilii turcesc de acolo, având în frunte pe mahomedanul Reis-el-Ulema Hilmi Effendi. Scopul diarului este să dea populațiunei turcesc cunoscințe despre administrațiunea țerii și să-i facă cunoscut ordinațiunile, legile și instituțiunile țerii.

—0—

»Pester Lloyd» propune ministrului Tisza să intervină pe lângă guvernul german în afacerea isgonirei din Berlin a scriitorului ungar Dr. Kohut.

—0—

Funcționarii palatului regal, dă »L'Indép. roum.», vor fi pe viitor următorii: doisprezece sau patrusprezece ajutori de câmp, dintre cari șese vor fi alăturați la persoana M. S. Reginei; casa Reginei va fi compusă din: o mare magistră a palatului, trei dame de onore și șese domnișore de onore; casa Regelui va fi compusă din: un general, care va comandă casa militară, un mare mareșal al curții, un magistru de ceremonii, mai mulți camerieri și ajutori de câmp.

—0—

Un nou transport de 250 de cai a sosit din Rusia în Bucuresc pentru armata română.

—0—

Cu ocaziunea alegerei din Jasca, partida independentă s'a încăerată cu cea starceviciană. Gendarmeria care intervenise, a fost bătută cu petri. Resultatul încărării: doi morți și un rănit. S'au făcut multe areștări.

—0—

Ambasadorul romn din Paris d. Ferehide, și-a ddt demisiunea din acel post.

CORRESPOND. NOSTRA DIN COMITAE.

Făgăraș, 6 Septemvre 1884 v.

Societatea diletanților români din Făgăraș »Progressul», înființată în anul 1883 sub Direcțiunea d-lui Ion Roman, avocat în Făgăraș, conform deciziunei comitetului ei, în 28 August a. c. st. n., când »reuniunea învățătorilor gr. or. români din districtul Făgărașului», și-a ținut adunarea generală, a dat o »representațiune teatrală» împreună cu »petrecere de joc», al căreia venit a fost destinat în favorul »fondului» reuniunei învățătoresc.

Pentru ca publicul cetitor, care despre acesta împrejurare a fost avisat încă la timp, să aibă cunoscință și despre resultatul întreprinderii, lasă să urmeze un mic raport despre decursul producțiunilor și venitul curat încurs pentru reuniunea noastră.

»Rămașagul», proverb cu cântece într'un act de Vasile Alisandri, a fost cea dintâi piesă, care s'a esecutat de membrii societății. În această piesă d-șore: Aret Popescu și Rea-Silvia-Cip au sciut destul de perfect interpretă rolurile de Smărăndița și Tina, asemenea d-nul Corneliu Pop pe cel de Madame Franz, guvernanta, sciindu-se transpune aproape desăvêșit în naturelul unei femei. Nu mai puțin d-nii: Augustin Cepeș și Stefan Necșa în rolurile de Teodor și Nicu, au fost la înălțimea chiamării lor.

Au urmat două cântece: »Rondunica,« romanță, și »Intr-o vale singurică,« cântec popular, executate în două vociacompaniate de violină, apoi o declamație: »Lui Vasile Alisandri,« poezie de Iosif Vulcanu, executată de d-șora Elvira Făgărășană, alți câroru efectul a fost satisfăcător.

Piesa din urmă »Cinel-Cinel,« comediă cu cântece într-un act de Vasile Alisandri, reușind prestesceptare a pusă coronă totului. Jocul »de-a baba ôrba,« cântecul »Corona Moldovei« executat de întregul personaj prin căderea în genunchi și scularea în picioare, apoi încredințarea lui Graur din Moldova cu Florica din Montenia, închipuind »unirea acestor două țări,« au fost nise adevărate tablouri caracteristice numai nemurim românescu. D-șorele: Lucreția Negrea și Rosalia Ghimbășană în rolurile de Smărăndița și Tincuța și d-șorele Areti Popescu și Rea-Silvia Cipu ca fete de boier, toate îmbrăcate în pitorescul costum național, au sciut să exprime frumosului. — Cu gust și siguranță a executat rolul de Florica d-șora Aurelia Popu, apoi rolul acestei piese d-nii: Alesandru Cepeșu și Nicolae Sandu în rolurile de Pitarul Sandu, boieru de 50 ani, și »măsur, fecioru boerescu, au încoronat succesul. —

Petrecerea de joc, urmată după reprezentarea teatrală, a fost vială și a durat până aproape de 11.

Venitul total a fost 102 fl. 50 cr., v. a. din care detrăgându-se spesele de 46 fl. 36 cr., a ramas venit în favorul fondului reuniunii învățatorescu 56 fl. 14 cr., v. a., care sumă s'a și depus spre fructificare la casa de economii »Furnica« din Făgărășu.

Oferte mărinimose au încursu dela următorii p. t. domni: Ionu Romanu, avocat 3 fl., Vasile Damianu, protopresbiter 2 fl., Petru Popescu, protopresbiter 1 fl. 50 cr., George Moianu, învățator 50 cr., David Thierfeld, medic 40 cr., Friedric Steinburg, apotecariu 20 cr., și Ștefan, locotenente 20 cr., suma 7 fl. 50 cr., v. a.

Acestoru pre stimai d-ni și în deosebim multu onorabilității domnului Ionu Romanu, sub a cărui direcțiune se află societatea »Progresulu,« apoi tuturor membrilor acestei societăți li se aduce mulțumim publică pentru activitatea morală și materială, care l'au oferit spre promovarea intereselor și ajungerea scopului reuniunii noastre învățatorescu.

Nicolau Aronu.
secretarul reuniunii.

APELU

cătră publiculu român.

În 27 și 28 Septembrie st. n. a. c. va fi adunarea Comitetului fondului de teatru român în Arad.

În scopul și dorința de a da unei asemenea întreprindere de interes cultural importanța ce i-se cuvine, ne afirmăm și cu această ocaziune, ca poporul nostru să urmărească progressele culturai și civilizațiunei, la care suntem îndemnați după calitățile și aptitudinile noastre, — comitetul de primire a luat tôte dispozițiunile, ca adunarea Comitetului fondului de teatru român să aibă în față adevărate sârbători culturale a Românilor din aceste părți. Ea va fi împreunată cu un concert, ce se va da în »Crucea albă« în sêra din 27 Septembrie și un concert ce se va ține în 28 Septembrie totu în »Crucea albă«.

Aducându aceste la cunoștința On. publiculu român, Comitetulu de primire apelă la tôte inimile românescu și invită pe toți amicii progresului și ai culturai culturale a participă la festivitățile adunării societății fondului de teatru român, ce se vor face aici în Arad. Pentru orientararea On. publiculu, comitetulu anunță, că invitări speciale nu va face. Primescă deci atențiunea noastră generală totu Românulu ca invitare specială pentru sine!

Arad, 15 Sept. 1884.

Comitetulu aranjatoru.

BURSA DIN BUCURESCI.

Situațiunea generală a pieței noastre, dice »Curierulu Bucureștu,« s'a ameliorat puțin în cursulu ultimilor zile. Aurulu, mulțumim vândărilor însemnate de care se s'au încheiat în porturi, a devenit în câțva zile abundent, prima sa, deși încă scumpă față cu bursă de bancă și cu argintulu, a cădutu totuși dela 150 acum 15 zile și 6, 10 Sâmbăta precedentă, la 5, 25 și probabil, că decă animațiunea ce ni s'a semnalat în cursulu va continua agiulu nu va întârzi d'a căde decât cel puțin la 4%.

Aparițiunea aurului pe piață a avut naturalmente un efect favorabil asupra transacțiunilor. La această contribuțiune nu puțin și sciirile mulțumitoare prin care străinătate. Pe de o parte situațiunea politică în Europa pentru un momentu nici o temere de război; înțevăderă împăraților Germaniei și Austro-Ungariei, primirea cordială de către altora și-au făcut, sunt considerate ca

o garanțiă mai multă că pacea europeană nu va fi turburată pentru un timp ore-care. De altă parte sciirile din sudulu Franciei și din Italia ne înfățișază epidemia colerei ca perțându multu din intensitatea sa, încrederea prin urmare că restulu Europei va fi scăpatu de flagelul cresce din zi în zi mai multu.

Tôte acestea au făcutu ca bursele streine să aibă în totu cursulu săptămânei o ținută fermă. La Paris, la Londra și la Berlin, domnesce unu curentu optimist. Bursa din București, descurajată unu momentu din cauza crisei monetare ce se desfășură de cât-va timp pe piață, n'a pututu să nu capete puțin curagiu prin estenirea aurului și prin cursuri mulțumitoare sosite unor din streinătate. Cu tôte că afacerile n'au fostu prea numeroșe, din causă că lichidările abia s'au pututu termina zilele din urmă, totuși cursulu unor valori căutate în bursă se remarcă prin urcare.

DIVERSE.

Unu atentatulu contra templului ovreescu din Buda-pesta. — Cu ocazia sârbătoarei anului nou jidovescu bisericile jidovescu erau foarte cercetate, cu deosebire însu frumosulu templu din strada Tabacului. Spre susținerea ordinei mai mulți polițiști erau postați lângă acestu templu. Cam pe la unsprezece ore unulu dintre polițiști observă unu pachetu mare de hârtia aședat între grădelele porții dela curtea templului. Polițiștul luă pachetulu, îl destăcu, și spre marea sa mirare, află întrênsulu o bombă, care eră provădută cu o feștilă. Indată o duse la polițiă de unde fu trimisă spre examinare la autoritățile militare. Bomba are unu diametru de 10 cmetri. Feștila stetea în legătură cu două sirme, care se sfârșescu în câte o țavă pe sticlă. Aceste țevi ducă în bombă și erau lipite cu rășină. Cercetarea e în cursu. Casulu acesta a produsu mare spaimă între ovreii din capitala Ungariei, și incidentulu cu bomba a făcutu pe mulți să cređă ca acesta ar fi unu semn rău pentru noulu an 5645. —

Mașini de treeratulu fasolei. — D. Petre Jovin, mecanicu român, care conduce de mai multu timp mașinele agricole ale d-lui Baronu [Feodo Nicolitzu de Rudno din comuna Tămădău, districtulu Ilfov, a descoperit mijloculu prin care o mașină de treeratulu grâu, sêcară, ovăz, orz, și meiu să se potă transformă ușor în așa modu ca să potă treeră și fasole. O experiență cu batosa transformată de d. Jovin a și avut locu la 18 Augustu trecutulu în prezența mai multor arendași și a autorității comunale locale și rezultatele au fostu surprindătoare. Pe lângă aceea că nici o bôbă de fasole nu ese slărămată, dar chiar boabele esu curățate de pleavă și de pământ. Inventatorulu român a înștiințat, dice »Curier. Fin.« pe d ministru alu agriculturai de descoperirea sa și a cerutu să i se acorde unu brevetu de invențiune în condițiuni d'a-i garanțai proprietatea descoperirii și a nu se permite nimenu să construiască asemenea batoze fără invoirea inventatorului.

Finanțele Serbiei. — Diarul »St. Petersburgskija Wiedomosti« scrie despre finanțele Serbiei următoarele: Prin tractatul din Berlin, în urma căruia Serbia a devenit independentă, a fostu constrinsă a legă convențiuni comerciale cu alte state. Suirea Serbiei la regat i-a impus țerei sarcini nou și cheltuelile generale de stat s'au înmulțit. Bugetulu în 1881 eră de 25.926.612 fr., în 1884 s'a urcatu la 37.000.000 franci, er preliminariele pe anul 1885 la 46.000.000 franci. Datoriile Serbiei, în urma războiului și a altor întâmplări, se urcă adu la suma de 150 milioane franci. Urcarea datoriei și deficitulu ce cresce din an în an, voru constrânge guvernulu a reformă perceperea contribuțiunilor. Majoritatea populațiunei Serbiei o formăză posesorii de pământ, cari plătiu până acum o contribuțiune foarte mică. Țărani Serbiei au formatu partida hotăritoare la alegerile de deputați pentru Scupcină. Guvernulu Garacianin a introdus acum 5 specii de contribuțiuni,

Marinari antropofagi. — Afacerea catastrofei de pe Yachtulu englesu Mignonette se află acum înaintea judecătoriei. Trei marinari sunt acusați de a fi comis unu infioratoru canibalismu. Întâmplarea se istoriscesc în amănuntele sale precum urmăză: »Pe la sfârșitul lui Iuniu erau pe la ecuator vifore îngrozitoare. În urma unui asemenea îngrozitoru viforu mateloții de pe Mignonette devenind într-o stare desperată, au fostu siliți să părăsescă yachtulu plin de apă și să scape viața pe unu caicu de treisprezece urme de lungu, făcutu din lemn de mahon. Patruinși se suiră pe acestu caicu, er pe alți cincilea dintre ei îl răpiseră valurile. Căpitanulu scăpase compasulu de pe yacht, der nici merinde nici apă nu avău bieții ômenii. Ce e dreptu în ultimulu momentu părăsind corabia, aruncară în caicu două cutii de tinichea de câte unu punct, despre cari în învălmășela generală credă că sunt pline de carne pusă pentru conservare; der în cutii nu erau decât morcovi. Fără unu stropu de apă naufragiații au trăit nouăspre-

zece zile numai cu morcov și cu o brôscă țestôsă ce le-a succedat a o pescui din mare. Cei trei bărbați au ținutu consiliu și au luat hotărîrea de a omori pe alți patru dintr-ei, care eră un tineru servitoru la cârmă. Bietulu băiatu înmărmuri, când căpitanulu Dudley apropiându-se de diosulu, îi duse: »Băiete ț-a sositu ora cea din urmă.« Parker, băiatulu, esclama: »Ce vrei d-ta să faci cu mine?« der în același momentu căpitanulu îl lovi c'unu cuțitu și-i tăia vinele dela încheiatură. Jertfa cădă jos fără sêmțiri și morțea urmă repede. Atunci cei trei marinari se aruncară asupra cadavrului lui Parker și-și potoliră setea cu sângele sêu și patru zile trăiră cu carne de om. În ziua a doue-șeci și patra o corabiă germană, Montezuma, observă caicul și luă pe bordulu sêu pe cei trei nenorociți. Rămășițele din cadavrulu lui Parker erau încă în caicu. Căpitanulu a vrut să le păstreze, ca decă voru scăpă cumva, să se cunoscă și adevărata causă a morții băiatulu.

Cum se factu jockays. — Eată recetadupă Roberfson: Se alege unu locu înaltu, cu aeru prea curat pe câtu se potă la munte. Regimulu cu totulu animalu și pâine rece. Trei mâncări pe zi. La 8 ore carne de vacă saă de miel, pâne rece saă posmeți, puțină apă. La 2 ore; cotelette, friptură cu sânge, fripturi de paseri, pâne rece, puțină bere. La 8 ore sêra, cu 2 ore înainte d'a se culca, puțină carne rece și posmeți. Vara, deșteptarea la 5 ore, iarna în țiori, indată după aceea 3, patru ore de exercițiu: alergare, sărituri, călăria, umbletu. Între 8 și 2 ore de asemenea, sêu exercițiu de minje, boxu, greutăți. După prânđu, umbletu, alergare, călărie, totdeuna așa încatu s'asude. Șapte ore de somn pe unu patu tare; și dacă e nevoe să impedece excesulu de sudore, fricțiuni repetate cu apă rece. Așa se obțin rezultatele cele mai miracolose într-unu spațiu ce varie între 3 săptămâni și 3 luni. Ômenii ce tremurau pe picioare, neputincioși d'a suferi cea mai mică ostenelă slăbiți prin desfrânări și vițu ajungu puternici, viguroși și potu îndura exercițiurile cele mai violente și mai prelungite. D-îu Robertson mai adaugă c'ar fi bine ca acestu procedu să se răspândescă și să nu serve numai la facerea de jockays.

Papaya. — În India cresce unu pom, numitu Papaya, ale cărui rădăcini, pătrundându prin crepăturile zidurilor, apasă atât de tare, încatu desface cărămizile și dărimă: case, temple și ori-ce monumentu din vecinătate. Apoi se înalță desprețitoru în mijloculu ruinelor, dându la ivelă nise frunze late și zămose. Acestu pom, e venerat atât de mohamedani cât și de creștini. Unu Hindu când vrea să facă vr'unu jurământu solemn, iea o frunză de Papaya și sdrobind-o în mână dice! »Dacă spunu minciună, să fiu sdrobotu ca astă dărîma, iar nêmulu meă să se dărîme, cumă astu pomu dărîma casele.« Cultulu seă lă mai datorește încă, proprietăței, d'a se se desvolta prin niște semințe pline de viață, aduse de vântu.

Bibliografiă.

Din Raportulu lui Avramu Iancu, prefectu alu unei legiuni românescu, care a statu sub comanda lui în anii 1848—9, tradus după originalulu germanu înaintat la guvernulu centralu din Viena, publicat și în edițiune separată, se mai află 300 esemplare cu prețu de 40 cr., și se potu trage de-a dreptulu dela librăria W. Krafft în Sibiu, sêu prin ori-care altă librăria, anume în Brașov la Nicolae I. Ciurcu, în Clușiu la librăria Ioan Stein.

Alte două raporturi ale prefectilor Simion Bălint și Ioan Axente Severu se află sub pressă, voru apăre câtu mai curându totu în edițiune separată într-o singură broșură, care va costă totu 40 cr. v. a.

Adecă cele trei raporturi ale celor trei prefecti, cari au operat în anii 1848—9 în partea apusenă a țerei, publicate în două broșuri, costă 80 cr., fără alte spese. Librariilor li se acordă 20% rabat pentru vânzare de cel puțin 25 esemplare.

Aceste raporturi dice »Observ.« cuprind în vre-o 9 côle tipărite o parte considerabilă din evenimentele bellice ale acelor ani, la care a luat parte cea mai activă populațiune românescu. Ele sună astăzi ca nesce fabule în gura generațiunilor nou, decă informațiunile nu se trag din acte autentice.

Venitul, care s'ar întâmplă se resulte din acestea publicățiunii e destinat pentru acoperirea speselor cerute la descifrarea și decopiarea mai multor sute de documente istorice, pentru ajutoru la doi tineri cari se voru decide a se exercita bine în paleografiă, atât cu litere latine, cât și cu cele ciriliane de forme diverse, fără care documentele vechi străvechi nu potu fi folosite pentru istoriă, în fine din același venit pre câtu va fi se va continua cu publicarea și altor documente, cu ajutorulu cărora avem să preparăm calea cătră o istoriă mai amplă și pragmatică a patriei noastre.

Editoru: Iacobu Mureșianu.

Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Mureșianu.

Cursul la bursa de Viena
din 20 Septembrie st. n. 1884.

Rentă de aur ungară 6%	122.70	Bonuri croato-slavone	100.—
Rentă de aur 4%	92.75	Despăgubire p. dijma de vin ungar.	98.90
Rentă de hârtie 5%	88.75	Imprumutul cu premiu ungar.	114.40
Imprumutul căilor ferate ungare	142.40	Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului	115.40
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostii ung. (1-ma emisiune)	95.80	Renta de hârtie austriacă	80.75
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostii ung. (2-a emisiune)	—	Renta de arg. austr.	81.90
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostii ung. (3-a emisiune)	102.20	Renta de aur austr.	104.85
Bonuri rurale ungare	101.—	Losurile din 1860	134.10
Bonuri cu cl. de sorogre	100.50	Acțiunile băncii austro-ungare	850.54
Bonuri rurale Banat-Ti-mișu	100.25	Act. băncii de credit ungar.	297.75
Bonuri rurale transilvane	100.50	Act. băncii de credit austr.	295.90
		Argintul — Galbini împărătesci	5.78
		Napoleon-d'or	9.68 1/2
		Mărci 100 imp. germ.	59.65
		Londra 10 Livres sterlinge	121.70

Bursa de București.

Cota oficială dela 7 Septembrie st. v. 1884.

Renta română (5%)	Cump. 93	vënd. 94
Renta rom. amort. (5%)	92 1/2	93 1/2
convert. (6%)	96 1/4	97 1/4
Impr. oraș. Buc. (20 l.)	32 1/2	33
Credit fonc. rural (7%)	102	103
" " (5%)	90 1/2	91
" " urban (7%)	101	102
" " (6%)	97	98
" " (5%)	86 1/4	87 1/2
Banca națională a României	1400	1407
Ac. de asig. Dacia-Rom.	360.	367
" " Națională	242	246
Aur	6.—.%	5.75
Bancnote austriace contra aur	2.07.	2.09

100 fl. plătesc aceluia, care după locușul meu probat pentru bătaura (ochi de găină) va întrebuința mai multe zile ralyne de farmacistul Schneid, fără de nici o rere, fără de a cauterisă seu de a tăia, nu va de bătaura sale. Se pôte căpeta veritabilu numai farmacia St. George a lui Max Schneid, V. Bez. Wimmergasse Nr. 33 unde sunt a se adtoate comandez în scrisu. — Prețulu 1/1 fl. 1 și 1/2 cu poșta 10 cr. mai multu. A se cere numai Veridela farmacia Schneid și se se ferescă orî cine imitațiunî și de alte mijloce.

Societatea comercială română — Bassarabianu Calfoglu & Comp.

BULETINŪ
BRĂILA 6 Septembrie 1884.

Vëndătoru	Cumperetoru	Felul	Kilo	Libre	Prețulu	Notițe
Goldenzveig	C. Nicolaidi & C-ie	Secară	130	55—	54	Magasie
Carandino	P. Coventry & C-ie	"	625	55 1/3	58	Caicū
Curri	I. D. Nicolopulo & Cie	Porumbū	180	58 3/4	52	Magasie
V. P. Sassu	M. Cohen	"	330	59 1/3	53	"
A. Emberico	L. M. Feitler	"	535	59 3/4	55	Caicū
N. P. Politis & C-ie	M. Cohen	"	670	59—	54	"
G. Grosovich	G. Mendl	Rapiță	100	—	55	Magasie
R. Bălanū	Louis Dreyfus & C-ie	"	150	—	56	"

Spre
plăcută
atențiune

Numai pentru
scurtū timpū
in **Brașovū**

Marea Menageriă Batti

de lângă Pôrta Vămii.

Deschisă în fiecare zi dela 8 ôre dimineța până sera la 10 ôre.

Menageria conține: o mare colecțiune a rasselorū celorū mai diferite de fiere răpitoare precum: lei africani (esemplare frumoșe), tigrii, pantere, leopardi, iaguarū, hyene vërgate, cafenii și tērcate, urși americani și rusesci, lupi de ghiață, lupi rusesci și siberici, porci sudamericani, Tapirū, autilope, gazelle și pelicanū, precum și diferite soiuri de șerpī, maimuțe, păseri și cămile.

Pe fiecare zi douē mari reprezentațiuni și adecă: cea d'entăiu d. a. la 4 ôre, a doua la 8 ôre.

Hrănirea animalelorū se face după fiecă reprezentațiă.

Prețurile locurilor: Loculū antēiu 30 cr. Loculū alū doilea 15 cr. Soldații fără gradū și copiii mai micī de 10 ani plătescū pe loculū I. jumătate, pe loculū alū doilea 10 cr. Detaluri în afișuri.

Onor. publicū e rugatū cu totā stima a ne cercetā.

J. Batti.

Inscințare.

Dela 1. Octobree a. c. mē mutū cu locuința și **cancelaria advocațională** în strada Căldărarilor Nr. 518, în localulū de până acum alū judecătoriei reg. de cercū, etagiulū I. unde în alū II-ea etagiū se află și oficiulū telegraficū reg.

3—5

IOSIFŪ PUȘCARIU.

1—3

Concursū.

Pentru ocuparea postului de alū doilea învățătorū la școlă profesională gr. cat. din Feldru, Vicariatulū Rodnei, pe temeulū concludsenatului scolasticū din 14 Septembrie a. c. se escrie concursū.

Beneficiile împreunate cu acestū postū suntū următoarele: 200 din fondulū școlii confesionale gr. cat. a Feldrului.

Doritorii de a ocupā acestū postū de alū doilea învățătorū se-și susțernā suplicele lorū la subscrisulū senatū până în 4 Octobree st. n. la care se se alătore cartea de botezū, testimoniu preparatū și testimoniu de cualificațiune, — ér suplicele întrate mai târziu vorū retrămite.

Dela Senatulū Școlii gr. cat. Feldru în 16 Sept. 1884.

președintele
Gregoriu Mureșianu.

notarulū
Ioane Cosma,
învățatorū.

Mineralū Paralithicon

compozițiune patentată pentru impedecarea și depărtarea temeinică a pietrei ce se formēza pe pârēții cazanelorū

Depărtēzā pe cale mecanică pētra de cazanū, formatā deja, împedecā prin reacțiune chemică asupra apei din cazanū formarea scutesce de întreruperea lucrului atātū de neplăcutā și costisitorā, produce economiā de materialū de arsū prin conservarea pârēților cazanulū în grosimea lorū normală și garantēzā o durabilitate mai mare a cazanului prin încetarea ciocănitului atātū de stricăciosū la curățire.

Mineralulū Paralithicon este liberū de orī-ce substanță care ar conține seu ar formā acerlā și prin urmare nu vatāmā nici cazanulū armatura și permite aplicarea fără nici o periclitare a fabricatelorū, chiar și acolo, unde este o directā întrebuințare a aborului.

Regulă de aplicare.

Pentru unū cazanū de o putere de 10 cai trebuie 6—8 Kilo. Se ia acestū prafulū, se pune într'unū vasū și se tōrnā pe elū 5—6 de apă caldā stândū ast-felū 8 până 'n 10 ore, se amestecā și decā va fi încă grōsā, se mai tōrnā atāta apă până se subțicēzā așa ca se unge cu elū, apoi se unge cazanulū. La cazane rotunde se bagā prafulū înăuntru ca se reageze cu apa din întrulū cazanului.

Fabrica unde se preparā acestū prafulū chemicū se află în Viena la HERMANN PETZOLD. — **Depositulū generalū** la **George Inke, Brașovū strada Căldărarilorū Nr. 506.**

PREȚULŪ DE KILO

decā se cumpērā o cantitate micā cu embalagiū cu totū 4 franci, în cantitate mai mare cu embalagiū 5 franci pentru Români

Cu distinsā stimā

Georg Inke și Hermann Petzold.

Fabrică de articuli chemicū pentru funcțiunarea mașinelorū de vap

Agentū autorisatū d-nulū Ioanū Teutsch.